

Лісніченко М.О.
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ПІДХОДИ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Митна служба по праву вважається одним з найважливіших регуляторів зовнішньоекономічної діяльності держави, мета якої визначається в захисті економічних інтересів держави. Незалежно від етапу розвитку будь-якої країни основною метою для діяльності митних органів буде забезпечення економічної та інформаційної безпеки держави. Це пов'язано з численними переміщеннями товарів, транспортних засобів, а також різних культурних і інтелектуальних цінностей через кордон.

Державне регулювання фіскального блоку в Україні має певну інертність й не може вчасно відповідати на сучасні виклики, а отже потребує докорінних якісних змін для підвищення адаптивності до зовнішніх чинників, з метою забезпечення економічної безпеки та митних інтересів держави, підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародній арені, задоволення внутрішнього споживчого попиту та сприяння зовнішній торгівлі.

Перехід на високотехнологічний принцип розвитку економіки, формування відповідних умов для здійснення ефективної інтеграції в світове господарство, зміна обсягів, структури і форм зовнішньоторговельної діяльності остаточно сформували передумови для вдосконалення єдиної системи митних органів і розробки стратегії розвитку митної служби на перспективу. Подальше вдосконалення митної справи має забезпечуватися за допомогою формування універсальних інструментів й встановлення показників результативності діяльності в залежності від активно мінливого зовнішнього середовища та внутрішньої політики держави [1, с. 87-92].

Нині в реформуванні митної справи багато уваги приділяється цифровізації. Однак, залишаються невирішеними проблеми, пов'язані з контролем правильності визначення країни походження товарів, недостовірним декларуванням, заниженням митної вартості. На сучасному етапі розвитку митних органів існує безліч проблем, які вимагають негайного вирішення.

Успіх модернізації не в останню чергу залежить від проведеного державою курсу в області зовнішньої торгівлі. Зрозуміла, прозора й гармонійна торгова політика зменшує адміністративні складності, обмежує можливості чиновницького свавілля і корупції. Тому проблему модернізації митної служби слід розглядати в нерозривному зв'язку з реформами всієї сфери міждержавного товарообміну [2, с. 18-24].

Підвищена увага приділяється тепер і питанням безпеки. Уніфікація митних операцій, що не залежать від походження і характеру вантажу, також має велике значення, а його швидке проходження через кордон вирішальним чином впливає на конкурентоспроможність учасників ЗЕД. Необхідно також дотримуватися усталених міжнародних стандартів оцінки вартості й класифікації виробів і регіональних правил визначення країни-виробника [3, 123-126].

Модернізація митної служби – це не просто формальне введення нових методів прикордонного контролю за товарними і людськими потоками. Вона передбачає нове розуміння змін, що відбуваються в міжнародній торгівлі, наявність політичної волі довести до кінця розпочаті і не завжди популярні перетворення.

Широкомасштабна реалізація концепції цифрової економіки висуває митницю в кластер основних регуляторів і контролерів товарних потоків, вимагає досягнення головної мети митного адміністрування - забезпечення безпеки і сприяння торгівлі в сфері ЗЕД економічному середовищі, яке постійно змінюється. Аналіз сучасних підходів й

міжнародної практики вирішення проблем митного адміністрування в умовах реалізації парадигми цифрової економіки дозволяє стверджувати, що в цілому таке вирішення є багатовекторним, при цьому найбільший успіх досягається в процесі створення й розвитку інноваційної для митної справи системи, яка відома під назвою «цифрова митниця».

З 2016 року Всесвітня митна організація ввела термін «цифрова митниця». З цього часу митні органи повинні активно демонструвати використання інформаційних і комунікаційних технологій в цілях збору і забезпечення гарантії сплати митних зборів, здійснення митного контролю. Всесвітня митна організація визначає термін «цифрова митниця» як використання цифрових систем з метою забезпечення й гарантії сплати митних зборів, контролю за потоком товарів, людей, транспортних засобів та грошей, а також захисту міжнародної торгівлі від злочинності, включаючи міжнародний тероризм [4, с. 68-75].

У лютому 2021 року Кабінет Міністрів України серед інших запровадив проект «е-Митниця». Проект включає 6 головних складових: «Єдине вікно», «Митний контроль і оформлення», «Публічна звітність і аналітика», «Розумний пункт пропуску», «Кібербезпека», «Гармонізація з ЄС» [5]. Реалізувати перелічені напрямки передбачалось до кінця 2022 року.

Крім визначення форм і обсягів митного контролю в напрямку «Митний контроль та оформлення» за допомогою нової автоматизованої системи управління ризиками (АСУР 2.0), було заплановано також впровадження: цифровізацію митних процедур в портах, відбору суб'єктів й операцій в рамках митного аудиту, митне оформлення експортних та імпорتنих операцій.

Хоча уряд раїни налаштований оптимістично щодо ІТ трансформації митниці, аналіз митної системи вказує на низку проблем реалізації проекту. Ефективність діяльності митної системи за основними напрямками розвитку визначає необхідність внесення істотних змін в підходи щодо вдосконалення організаційно-структурної та управлінської діяльності.

Стратегічним орієнтиром модернізації митної системи є забезпечення економічної безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності та сприяння зовнішній торгівлі, а стратегічною метою – підвищення рівня економічної безпеки, створення сприятливих умов для залучення інвестицій в національну економіку, збільшення дохідної частини державного бюджету, захист об'єктів інтелектуальної власності та сприяння зовнішньоторговельній діяльності на основі підвищення якості та результативності митного адміністрування [6, с. 83-87].

Отже, розвиток митної служби має здійснюватися за наступними взаємозалежними напрямками, що відповідають стратегічним орієнтирам митної політики: вдосконалення митного регулювання та контролю; сприяння розвитку інтеграційних процесів й розвитку міжнародного співробітництва; вдосконалення системи державних послуг; вдосконалення митної інфраструктури; вдосконалення інформаційно-технічного забезпечення; зміцнення кадрового потенціалу та посилення антикорупційної діяльності; розвиток соціальної сфери; вдосконалення організаційно-управлінської діяльності.

Література:

1. Прокіпчук Л. І. Удосконалення митного оподаткування: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка і управління*. 2020. № 1. С. 87-92.
2. Войцещук А. Д. Детермінанти розвитку митного простору країни як складової економічного простору під впливом глобалізації. *Інноваційна економіка*. 2016. № 11-12. С. 18-24.
3. Феделеш Е. М. Принцип найбільшого сприяння в тарифному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2017. Вип. 44(1). С. 126-129.
4. Новицький А. М., Новицька Н. Б. Передумови цифрової трансформації митних правовідносин. *Ірпінський юридичний часопис*. 2020. Вип. 2. С. 68-75.

5. Проєкти цифрової трансформації. URL : <https://plan2.diia.gov.ua/projects>

6. Галушак В. В. Автоматизована інформаційна система митниці – стратегічний напрям діяльності Державної фіскальної служби України. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 2-2. С. 83-87.

В.О. Липчанський, к.п.н., доцент
Т.С. Діхтяренко, Є.М. Пастушна
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

«ПЕРВИННА МЕДИЧНА ДОПОМОГА: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ НА ПРИКЛАДІ КЗ «ЦПМСД №1»

Первинна медична допомога - медична допомога, що надається в амбулаторних умовах або за місцем проживання (перебування) пацієнта лікарем загальної практики - сімейним лікарем і передбачає надання консультації, проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб, травм, отруєнь, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів, здійснення профілактичних заходів; направлення відповідно до медичних показань пацієнта, який не потребує екстреної медичної допомоги, для надання йому вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги; надання невідкладної медичної допомоги в разі гострого розладу фізичного чи психічного здоров'я пацієнта, який не потребує екстреної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги [1].

Надання первинної медичної допомоги забезпечують центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, які є закладами охорони здоров'я, а також лікарі загальної практики - сімейні лікарі, які провадять господарську діяльність з медичної практики як фізичні особи - підприємці та можуть перебувати з цими закладами охорони здоров'я у цивільно-правових відносинах.

Первинна медична допомога надається безоплатно в закладах охорони здоров'я, з якими головний розпорядник бюджетних коштів уклав договір про медичне обслуговування населення.

Порядок надання первинної медичної допомоги визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

На сьогодні ВООЗ визначає 4 основні напрями розвитку первинної допомоги: [2]

1. Досягнення сприяння досягненню рівності солідарності, а також соціальної справедливості щодо здоров'я населення у процесі забезпечення універсального доступу та соціального захисту здоров'я.

2. Можливість забезпечення людино-орієнтованого підходу, це буде враховувати потреби та очікування людей, щоб підвищити результативність та ефективність медичних послуг для населення.

3. Покращення рівня здоров'я громад через інтеграцію ПМД і заходи громадського здоров'я.

4. Проведення зміни принципів управління закладами ПМД за допомогою відмови від командно-адміністративних методів управління і відповідно впровадження гармонізованого, репрезентативного та соціально інтегрованого, що засноване на переговорах методу управління.

При аналізі труднощів у роботі сімейних лікарів, ми проводили бесіду із керівниками КНП «ЦПМСД № 1», а також з медичним персоналом. Виходячи з цього нами були виділені фактори, що ускладнюють менеджмент у медичній установі. Умовно дані фактори можна розділити на дві групи за способом виникнення: фактори зовнішнього середовища і фактори